

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

SOOVITUSED

NÕUKOGU

NÕUKOGU SOOVITUS,

10. märts 2014,

praktika kvaliteediraamistiku kohta

(2014/C 88/01)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 292 koostoimes artiklitega 153 ja 166,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Kriis on eriti rängalt tabanud noori. Viimastel aastatel on noorte töötuse määr mitmes liikmesriigis jõudnud rekordiliselt kõrgele, ilma et lühiajalises perspektiivis oleks mingitki vähenemise märki. Noorte tööturule toomise seisukohast on esmatähtis edendada nende tööalast konkurentsivõimet ja tootlikkust.

(2) Sujuv üleminek hariduse omandamiselt tööellu on otsustava tähtsusega, et parandada noorte võimalusi tööturul. Noorte hariduse parandamine ja nende tööellu ülemineku lihtsustamine on vajalik strateegia „Euroopa 2020” peamise eesmärgi saavutamiseks – püüda jõuda 2020. aastaks 20–64aastaste meeste ja naiste 75 %lise tööhõiveni. Strateegia „Euroopa 2020” tööhõivesuunises nr 8 kutsutakse liikmesriike üles rakendama „kavasid, mille eesmärk on aidata noori ja eelkõige neid, kes ei käi tööl ega koolitusel ega omanda haridust, esimese töökoha leidmisel, töökogemuse hankimisel või edasiõppimis- ja koolitusvõimaluste, sealhulgas praktikakohtade leidmisel, ning sekkuma noorte töötuks jäämise korral kiirelt”⁽¹⁾.

(3) Viimase kahe kümnendi jooksul on praktika muutunud oluliseks kanaliks, mille kaudu pääseda tööturule.

(4) Kui tavapärased töökohad, eeskätt tavaliselt praktikantidele pakutavad algastme ametikohad, asendatakse praktikaga, eelkõige korduvate praktikaperioodidega, toob see kaasa sotsiaal-majanduslikud kulud. Halva kvaliteediga – eelkõige vähese õppesisuga – praktika ei aita oluliselt tootlikkust suurendada ega kanna endas positiivset signaali. Sotsiaalkulud võivad tekkida ka seoses tasustamata praktikaga, mis võib piirata ebasoodsa taustaga noorte karjäärivõimalusi.

(5) Leidub tõendeid selle kohta, et on olemas seos praktikakoha kvaliteedi ja saadava töökoha vahel. See, mil määral praktika hõlbustab üleminekut tööellu, sõltub praktikakvaliteedist selle õppesisu ja tööttingimuste osas. Kvaliteetne praktika toob kaasa otsese kasu tootlikkuse paranemise näol, aitab paremini sobitada pakkumist ja nõudlust tööjõuturul ning edendada liikuvust, vähendades eelkõige nii ettevõtjate kui ka praktikantide kulusid seoses sobiva töö ja sobivate töötajate otsimisega.

(6) Nõukogu soovitusel noortegarantii loomise kohta⁽²⁾ palutakse liikmesriikidel tagada, et kuni 25 aasta vanused noored saaksid kvaliteetse töökoha, õpingute jätkamise, õpipoisi- või praktikakoha pakkumise nelja kuu jooksul alates töötuks jäämisest või formaalharidussüsteemist lahkumisest.

(7) Erinevatest uuringutest ja uurimustest on ilmnunud, et suurel osal praktikapakkumistest on kvaliteediprobleemid; eelkõige puudutab see niisugust praktikat, mille puhul ükski haridus- või koolitusasutus ei vastuta otseselt praktika õppesisu ja tööttingimuste eest.

⁽¹⁾ Nõukogu 21. oktoobri 2010. aasta otsus 2010/707/EL liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta (ELT L 308, 24.11.2010, lk 46).

⁽²⁾ ELT C 120, 26.4.2013, lk 1.

- (8) Tõenditest nähtub, et märkimisväärne arv praktikante pannakse lihtsalt tegema abitöid. Kvaliteetsel praktikal peab olema ka kindel ja tugev õppesisu. Selleks tuleb muuhulgas kindlaks määrata, millised konkreetsete oskused peab praktikant omandama, kuidas teda juhendatakse ja nõustatakse ning kuidas jälgitakse tema arengut.
- (9) Probleeme on tuvastatud ka seoses töötingimustega, näiteks pikk tööpäev, sotsiaalkindlustuskaitse puudumine, tervise ja ohutusega seotud riskid või kutsealased riskid, vähene töötasu või töötamine töötasu ja/või hüvitist saamata, ebaselgus kohaldatava õiguskorra suhtes ning praktika liiga pikk kestus.
- (10) Mõnes liikmesriigis ja sektoris on praktika endiselt suures osas reguleerimata ning kui õigusaktid on olemas, siis on need väga erinevad ja nendega on reguleeritud eri kvaliteedielemente või ette nähtud eri rakendustavad. Reguleeriva raamistiku või instrumendi puudumisel või seetõttu, et praktika töötingimused ja õppesisu ei ole esitatud läbipaistvalt, on paljudel praktika pakkujatel võimalik kasutada praktikante odava või isegi tasustamata tööjõuna.
- (11) Praktika kvaliteediraamistikuga toetatakse praktikakohataste töötingimuste ja õppesisu parandamist. Praktika kvaliteediraamistiku peamise osa moodustab kirjalik praktikaleping, milles on sätestatud praktika hariduslikud eesmärgid, sobivad töötingimused, praktikantide õigused ja kohustused ning praktika mõistlik kestus.
- (12) Üks madala kvaliteediga praktika põhjustest on ebapiisav teave – praktika puhul on see tunduvalt levinum kui tavapärase töösuhte puhul. Rangemate läbipaistvusnõuete kehtestamine praktikakohti käsitlevatele teadetele ja reklaamile aitaks parandada töötingimusi ja soodustada piiriülest liikuvust.
- (13) Sotsiaalpartneritel on täita tähtis osa koolituspoliitika ja -programmide väljatöötamises, rakendamises ja järelevalves. Sotsiaalpartnerid, elukestva kutsenõustamise teenuste pakkujad ja asjaomased asutused võiksid teha koostööd selle nimel, et pakkuda praktikantidele suunatud teavet olemasolevate karjäärivõimaluste ja tööturul vajaminevate oskuste, samuti praktikantide õiguste ja kohustuste kohta. Lisaks sellele saavad sotsiaalpartnerid aidata kaasa praktika kvaliteediraamistiku rakendamisele eelkõige sellega, et töötatakse välja ja tehakse kättesaadavaks lihtne ja kokkuvõtlik praktikalepingu näidis, mis sobiks kasutamiseks eriti mikroettevõtetes ja vastaks nende konkreetsetele vajadustele. Euroopa sotsiaalpartnerid märkisid 2013. aasta juulis vastuvõetud noorte tööhõivet käsitlevate meetmete raamistikus, et komisjon kavatseb esitada ettepaneku võtta vastu nõukogu sellekohane soovitus ning teatasid, et toetavad meetmeid, mida liikmesriigid võtavad praktika kvaliteedi parandamiseks.
- (14) Üks ülesannetest on suurendada praktikantide piiriülest õpirännet liidus, et aidata edendada tõeliselt üleeuroopalist tööturgu. Erinevused olemasolevates eeskirjades takistavad praktikantide piiriülese liikuvuse arengut. Lisaks sellele on mõnel juhul leitud, et praktikantide piiriülese liikuvuse halduslikud ja õiguslikud takistused mõjutavad mitmeid vastuvõtvaid liikmesriike. Seoses sellega on oluline koht teabel, mis käsitleb praktikantide piiriülese liikuvuse õigust ja eelkõige direktiivis 2004/38/EÜ⁽¹⁾ sätestatud õigusi. Praktika kvaliteediraamistikuga hõlbustatakse samuti juurdepääsu piiriülestele praktikavõimalustele sel viisil, et antakse põhimõtted ja suunised, mida praktika korraldamisel aluseks võtta.
- (15) Praktika kvaliteediraamistiku väljatöötamine suurendab läbipaistvust. Lisaks võib see toetada EURESe võrgustiku kasutuse laiendamist praktikale, lihtsustades sel viisil liikuvust.
- (16) Liikmesriikide programmid, mille kaudu edendatakse ja pakutakse praktikat, võivad saada rahalist toetust Euroopa fondidest. Lisaks toetatakse noorte tööhõive algatusega praktikavõimalusi noortegarantii raames, olles suunatud noortele nendes Euroopa Liidu piirkondades, kus noorte tööpuuduse tase on kõige kõrgem, ning seda kaasrahastatakse Euroopa Sotsiaalfondist 2014–2020. Nii Euroopa Sotsiaalfondi kui ka noorte tööhõive algatuse vahendeid võib kasutada selleks, et suurendada liikmesriikide praktikaskemide arvu ja parandada nende kvaliteeti. See hõlmab ka võimalikku panust praktikaga seotud kulude katmisesse, sealhulgas teatavatel tingimustel hüvitise osalist tasumist. Lisaks võib nendest allikatest toetada ka muid koolituskulude liike, milles praktikandid võivad osaleda väljaspool oma praktikat, näiteks keelekursused.
- (17) Komisjon on algatanud eriotstarbelise Euroopa Sotsiaalfondi tehnilise abi toetusprogrammi, et aidata liikmesriikidel ESFi toel töötada välja praktikaskeme. Kõnealuse toetusprogrammi alusel antakse strateegilist, operatiivset ja poliitilist nõu sellistele riiklikele ja piirkondlikele ametiasutustele, kes kaaluvad uute praktikaskemide loomist või olemasolevate skeemide ajakohastamist.
- (18) Nõukogu 2011. aasta mai resolutsioonis noorte tööhõive alal peetava struktureeritud dialoogi kohta märgiti, et soovivat on luua praktika kvaliteediraamistik, et tagada sellise kogemuse hariduslik väärtus.
- (19) Nõukogu 17. juuni 2011. aasta juuni järeldustes „Noorte tööhõive edendamine Euroopa 2020. aasta strateegia
-
- ⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT L 158, 30.4.2004, lk 77).

eesmärkide saavutamiseks” kutsuti komisjoni üles andma suuniseid tingimuste kohta kvaliteetse praktika jaoks praktika kvaliteediraamistiku kaudu.

- (20) Euroopa Parlament kutsus 14. juunil 2012 oma resolutsioonis „Töövõimalusterohke majanduse taastumine” komisjoni üles esitama võimalikult kiiresti ettepanek võtta vastu nõukogu soovitus praktika kvaliteediraamistiku kohta ning määratleda kvaliteetse praktika pakku mist ja alustamist toetavad miinimumstandardid.
- (21) 28.–29. juunil 2012 toimunud Euroopa Ülemkogul kutsuti komisjoni üles uurima võimalust laiendada EURESe portaali ka praktikale.
- (22) Euroopa Ülemkogu 13.–14. detsembri 2012. aasta järel dustes kutsuti komisjoni üles viima kiiresti lõpule töö praktika kvaliteediraamistikuga.
- (23) Komisjon alustas 6.–7. detsembri 2012. aasta noorte tööhõive paketi raames sotsiaalpartneritega konsultatsiooni praktika kvaliteediraamistiku üle. ELi sotsiaalpartnerid teatasid oma vastustes komisjonile, et nad ei kavatsenud alustada läbirääkimisi eraldiseisva kokkuleppe sõlmimiseks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 154 alusel.
- (24) Euroopa Ülemkogu 27.–28. juuni 2013. aasta kohtumisel kinnitati veelkord, et praktika kvaliteediraamistik tuleks panna tööle 2014. aasta alguses.
- (25) Kvaliteediraamistik on oluline võrdlusalus, mis aitab kindlaks määrata kvaliteetsed praktikapakumised, nagu on ette nähtud nõukogu soovitusel noortegarantii loomise kohta.
- (26) 2014. aasta majanduskasvu analüüsi kohaselt on väga oluline hõlbustada üleminekut koolist tööle, seda eriti hea tasemega praktikakohtade või õpipoisiõppe kättesaadavust suurendades.
- (27) Käesolevas soovituses mõistetakse praktika all ajaliselt piiratud tasustatud või tasustamata tööpraktikat, mis hõlmab õppe- ja koolituskomponenti, mida rakendatakse eesmärgiga omandada tööalase konkurentsivõime parandamiseks praktilisi ja tööalaseid kogemusi ning lihtsustada üleminekut tööellu.
- (28) Käesoleva soovitusega ei ole hõlmatud tööpraktika, mis on formaalhariduse õppekava või kutseõppe ja -koolituse osa. Käesoleva soovitusega ei ole hõlmatud praktika, mille sisu on reguleeritud siseriikliku õigusega ning mille läbimine on kohustuslik mõne konkreetse kutsealaga (nt meditsiin, arhitektuur jne) tegelemiseks.
- (29) Võttes arvesse käesoleva soovituse laadi ja eesmärki, ei tuleks seda tõlgendada kui õigusakti, mis takistab liikmesriikidel kehtestada praktikantidele soovitatavatest sätetest soodsamaid sätteid,

SOOVITAB LIKMESRIIKIDEL

- 1) parandada praktika kvaliteeti eelkõige õppe- ja koolitussisu ning töötingimuste osas, et lihtsustada üleminekut haridussüsteemist, töötusest või tööturult eemalolekust tööellu, rakendades järgmised praktika kvaliteediraamistiku põhimõtted:

Kirjaliku praktikalepingu sõlmimine

- 2) nõuda, et praktika aluseks oleks kirjalik leping, mis sõlmitakse praktika alguses praktikandi ja praktika pakkuja vahel;
- 3) nõuda, et praktikalepingus oleks märgitud hariduslikud eesmärgid, töötingimused, asjaolu, kas praktika pakkuja maksab praktikandile hüvitist või tasu, lepinguosaliste õigused ja kohustused vastavalt kohaldatavale ELi ja siseriiklikule õigusele, samuti praktika kestus, nagu on osutatud soovituses 4–12;

Õppe- ja koolituseesmärgid

- 4) edendada õppe- ja koolituseesmärkidega seotud parimaid tavasid, et aidata praktikantidel omandada praktilisi kogemusi ja vajalikke oskusi; praktikandile tuleks anda ülesanded, mille abil on võimalik neid eesmarke saavutada;
- 5) kutsuda praktika pakkujaid üles määrama praktikantidele juhendaja, kes juhendab praktikanti määratud ülesannete täitmisel ning jälgib ja hindab ta arengut;

Praktikantidele kohaldatavad töötingimused

- 6) tagada, et järgitakse praktikantide õigusi ja tagatakse nende töötingimused vastavalt kohaldatavatele ELi ja siseriiklikele õigusaktidele, sh maksimaalse nädalase tööaja suhtes kohaldatavad piirangud, igapäevased ja -nädalased minimaalsed puhkeajad ning, kui see on asjakohane, minimaalse puhkuse nõuded;
- 7) soodustada seda, et praktika pakkujad selgitaksid, kas nad pakuvad tervise- ja õnnetusjuhtumikindlustust ning haiguspuhkust;
- 8) nõuda, et praktikalepingus selgitataks, kas hüvitist või tasu makstakse ning kui seda tehakse, siis selle suurus;

Õigused ja kohustused

- 9) innustada asjaomaseid pooli tagama, et praktikalepinguga nähtaks ette praktikandi ja praktika pakkuja õigused ja kohustused, sh selgitataks vajaduse korral praktika pakkuja põhimõtteid seoses konfidentsiaalsuse ja intellektuaalomandi õigustega;

Mõistlik kestus

- 10) näha ette, et praktika mõistlik kestus ei ole üldjuhul pikem kui kuus kuud, välja arvatud juhul, kui pikem kestus on põhjendatud, võttes arvesse siseriiklike tavasid;

11) täpsustada asjaolud ja tingimused, mille korral võib praktikat pikendada või praktikalepingut uuendada pärast esialgse praktikalepingu lõppemist;

12) soodustada tava, mille kohaselt praktikalepingus sätestatakse, et nii praktikant kui ka praktika pakkuja võib lõpetada praktika kirjaliku teatisega, mis esitatakse piisavalt aegsasti, võttes arvesse praktika kestust ja asjakohast sise-riiklikku tava;

Praktika nõuetekohane tunnustamine

13) edendada praktika kestel saadud teadmiste, oskuste ja pädevuste tunnustamist ja valideerimist ning innustada praktika pakkujaid neid hindamise alusel tunnistusega tõendama;

Läbipaistvusnõuded

14) soodustada seda, et praktika pakkujad lisaksid oma praktikakohtade kuulutustele ja reklaamile teabe praktikatingimuste ning eelkõige selle kohta, kas makstakse hüvitist ja/või tasu ning pakutakse tervise- ja õnnetusjuhtumikindlustust; soodustama seda, et praktika pakkujad annaksid teavet töölevõtmispoliitika, sealhulgas viimastel aastatel tööle võetud praktikantide osakaalu kohta;

15) soodustada seda, et tööturuteenuste pakkujad ning teised karjäärinõustamise osutajad kohaldaksid praktikavõimaluste kohta teabe andmisel läbipaistvusnõudeid;

Piiriülene praktika

16) lihtsustada muu hulgas praktikantide piiriülest liikuvust Euroopa Liidus, muutes selgemaks praktikaga seotud siseriikliku õigusraamistiku ja kehtestades selged eeskirjad teistest liikmesriikidest pärit praktikantide vastuvõtmise ja praktikantide teise liikmesriiki saatmise kohta ning vähendades haldustoiiminguid;

17) uurida võimalust kasutada laiendatud EURESe võrgustikku ja vahetada EURESe portaali kaudu teavet tasustatud praktikavõimaluste kohta;

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamine

18) kasutada programmitöö perioodil 2014–2020 Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide, täpsemalt Euroopa Sotsiaalfondi ja Euroopa Regionaalarengu Fondi, ning vajaduse korral noorte tööhõive algatust selleks, et suurendada praktikakohtade arvu ja parandada praktika kvaliteeti, muu hulgas kõigi asjaomaste sidusrühmadega loodavate tõhusate partnerlussuhete kaudu;

Praktika kvaliteediraamistiku kohaldamine

19) võtta asjakohaseid meetmeid praktika kvaliteediraamistiku võimalikult kiireks kohaldamiseks;

20) esitada komisjonile 2015. aasta lõpuks teave käesoleva soovitusel kohaselt võetud meetmete kohta;

21) soodustada sotsiaalpartnerite aktiivset kaasamist praktika kvaliteediraamistiku kohaldamisse;

22) edendada tööturuasutuste, haridusasutuste ja praktika pakkujate aktiivset kaasamist praktika kvaliteediraamistiku kohaldamisse,

NING MÄRGIB, ET KOMISJON KAVATSEB

23) edendada tihedat koostööd liikmesriikide, sotsiaalpartnerite ja teiste sidusrühmadega, eesmärgiga alustada kiiresti käesoleva soovitusel kohaldamist;

24) koostöös liikmesriikidega ja eelkõige tööhõivekomitee kaudu jälgida praktika kvaliteediraamistiku käesoleva soovitusel kohase kohaldamise edenemist ja analüüsida kehtestatud poliitikate mõju;

25) anda liikmesriikide esitatud teabe põhjal aru käesoleva soovitusel kohaldamise kohta;

26) teha koostööd liikmesriikide, sotsiaalpartnerite, tööturuasutuste, noorte- ja praktikantide organisatsioonide ning teiste sidusrühmadega, et edendada käesoleva soovitusel kasutamist;

27) julgustada ja toetada liikmesriike, sh edendades parimate tavade vahetamist liikmesriikide vahel, et kasutada programmiperioodil 2014–2020 Euroopa Sotsiaalfondi ja Euroopa Regionaalarengu Fondi või muid Euroopa fonde praktikavõimaluste arvu suurendamiseks ja praktika kvaliteedi parandamiseks;

28) uurida koos liikmesriikidega võimalust lisada tasustatud praktika EURESe võrgustikku ja luua spetsiaalne veebisait praktikaga seotud siseriiklike õigusraamistike kohta.

Brüssel, 10. märts 2014

Nõukogu nimel
eesistuja
I. VROUTSIS